

Het land van Tasman

Tasman

Toen de "gouden" 17e eeuw in de Verenigde Provinciën van het Noorden ongeveer haar hoogtepunt had bereikt, ontdekte de Nederlandse zeevaarder, Abel Janszoon Tasman, een nieuw land. Deze Abel Janszoon Tasman had jaren als varensgezel dienst gedaan, vooraleer hij door de Oostindische Compagnie om zijn bekwaamheid opgemerkt en tot schipper werd benoemd in 1634. Tasman was toen 31 jaar oud. In de periode 1638-39 ging hij op verkenningstocht in de zeeën ten oosten van Japan met de bedoeling een sprookjesachtig goudland te ontdekken, dat echter niet bestond. In 1642 kreeg hij van zijn Compagnie de opdracht het onbekende Zuidland te verkennen. Hij vertrok in Batavia, deed Mauritius aan en voer dan verder oostwaarts: hij ontdekte dan een land, dat hij Van Diemensland noemde, naar de naam van zijn opdrachtgever Anthony Van Diemen, toen gouverneur-

generaal van Nederlands-Indië (thans Indonesië). Van hieruit zette hij koers in oostelijke richting en bereikte de westkust van Nieuw-Zeeland, dat hij Statenland noemde. Hij stevende verder in noordelijke richting, verbleef enkele tijd op de Vriendschapseilanden en bereikte langs de noordkust van Nieuw-Guinea opnieuw Batavia. Op deze wijze had hij geheel Australië omzeild en kwam aldus tot de vaststelling, dat dit continent geen deel uitmaakte van Antarctica, zoals men tot dan toe geloofd had.

In 1644 werd Tasman terug naar Van Diemensland gestuurd met het doel het eiland verder te verkennen en op kaart te brengen. Nu bleek dat de expeditie van Tasman weinig waarde hadden van commercieel standpunt uit gezien en het verliep de jonge Tasman ongeveer zoals zijn roemrijke voorganger Columbus: de ontdekking van het nieuwe land werd niet naar waarde geschat en in 1648 werd Tasman zelfs uit zijn ambt ontslagen, omdat men hem beschuldigde van mishandeling van de bemanningsleden tijdens een expeditie naar de Filipijnen en Siam. Tasman nam dit ontslag niet zo erg op en vestigde zich als vrij koopman te Batavia, waar hij als een welgesteld burger in 1659 overleed. Van Diemensland geraakte eveneens in het vergeetboek, mede door het feit, dat het zo ontzettend ver — in vogelvlucht ongeveer 15 000 km! — van Nederland verwijderd lag. De expeditie van Bass en Finders die in 1798-99 plaats had, stelde vast, dat Van Diemensland niet met Australië verbonden was, maar ervan gescheiden werd door een zeestraat, die men Bass-sstraat noemde.

Toen de Engelsen in het begin van de 19e eeuw met de kolonisatie van het eiland een aanvang maak-

ten, organiseerden zij er, net zoals vroeger in Australië, een strafkolonie, waar misdadigers uit het moederland werden geïnterneerd. Pas in 1853 werden de deportaties naar dit eiland stopgezet. Van Diemensland had intussen de naam "Demensland" (Duivelsland) gekregen, maar werd reeds in 1854 herdoopt naar de naam van zijn ontdekker, nl. Tasmanië. In 1901 werd Tasmanië lid van het Gemenebest van Australië, waarvan het nu nog altijd deel uitmaakt.

Tasmanië heeft een oppervlakte tweemaal zo groot als die van België en telt slechts 315 000 inwoners, allen inwijkelingen of hun afstammelingen, want de oorspronkelijke bevolking is volledig uitgestorven. Voor de antropologen en de etnologen blijft het bevolkingsprobleem van Tasmanië een raadsel. De geleerden menen dat de oerbevolking hier tot de oudste van het Zuidzeegebied moet behoord hebben en dat zij tevens niet met latere bevolkingslagen werd vermengd. Ongetwijfeld stonden de oerbewoners op een zeer primitief niveau, want ze kenden pijl noch boog, al waren ze niet verwant met de Australische inboorlingen. In het begin van de 19e eeuw zouden er ongeveer nog 8000 op het eiland verbleven hebben, maar na 1825 werden ze door de kolonisten, meestal ontsnapte gevangenen, opgejaagd en letterlijk uitgeroeid. In 1854 waren er nog drie mannen, elf vrouwen en twee kinderen overgebleven. De laatste man stierf in 1865 en de laatste vrouw overleed te Londen in 1877. Deze inheemse bevolking vertoonde typische negroïde kenmerken (gekruld haar, donkere huidskleur, brede neus en mond, laag voorhoofd) en sprak een taal die geen enkele verwantschap met de Australische, met de Melanesische of Polynesische talen vertoonde.

Tasmanië is voor het grootste gedeelte met een wildernis over-

Tasmaanse duivels

dekt, waarin zonderlinge, vlees-etende buideldieren als de Tasmaanse tijgers leven. Deze Tasmaanse tijgers die nu stilaan uitsterven, gelijken veel meer op wolven. Verder leeft er nog een Tasmaanse duivel, een klein, zwart vraatzuchtig dier, dat grote schapen durft aanvallen en doden. Het Tasmaanse landschap valt op door zijn ongerepte schoonheid. Beroemd is de Eaglehawk Neck, de rotsachtige landengte die in het zuidoosten het eiland met het schiereiland Tasman verbindt.

In de onmiddellijke omgeving ligt de Tasman poort, een 60 m hoge natuurlijke poort, die door

de zee in de rotsmassa van blauwachtig lava werd geslagen. Op dezelfde wijze ontstond, eveneens bij Eaglehawk Neck, de zogenaamde Duivelskeuken: een smalle kloof waarin het bruisende zee-water als het ware te koken en te schuimen ligt. Het Tasmaanse natuurschoon, in een vijftigtal reservaten beschermd, trekt steeds meer toeristen.

Op economisch gebied is Tasmanië niet onbelangrijk: in het oosten en het zuiden verbouwt men de voornaamste gewassen van de oceanisch-gematigde gordel. Het westen is minder geschikt wegens zijn reliëf. De appelteelt neemt een zeer belangrijke plaats in en is vooral in de vallei van de Huon, ten zuidoosten van de hoofdstad Hobart, gelokaliseerd. In de drogere gebieden, ten zuiden van Launceston doet men aan schapenteelt.

Het westen van het eiland levert heel wat ertsen, nl. zink, lood, koper, tin, goud en zilver. Zo ontstond op dit kleine eiland een bloeiende industrie. Hierdoor groeide Strahan aan de westkust tot een belangrijke haven uit, al blijft de hoofdstad Hobart het

In 1642 ontdekte Tasman een eiland ten zuiden van Australië gelegen, dat hij Van Diemensland noemde. Wegens zijn geringe commerciële waarde op dat ogenblik bleef het praktisch vergeten tot in de 19e eeuw, toen men het Tasmanië ging heten. Het eiland maakt nu deel uit van het Australische Gemeenebest en verwierf door zijn natuurschoon en zijn bodemrijkdom meer adelbrieven dan destijds.

belangrijkste centrum van Tasmanië. Hobart, aan de monding van de Derwent en aan de voet van de Mount Wellington, slurpt ongeveer één derde van de ganse Tasmaanse bevolking op.

